

NL

NL

NL

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 24.8.2009
COM(2009) 431 definitief

Voorstel voor een

BESLUIT VAN DE RAAD

tot verlenging van de looptijd van de maatregelen van Besluit 2007/641/EG houdende afsluiting van het overleg met de Republiek Fiji-eilanden krachtens artikel 96 van de ACS-EG-partnerschapsovereenkomst en artikel 37 van de verordening tot invoering van een financieringsinstrument voor ontwikkelingssamenwerking

TOELICHTING

1. De militaire staatsgreep van december 2006 leidde tot overleg krachtens artikel 96 van de herziene Overeenkomst van Cotonou. Dit leidde in april 2007 tot onderling overeengekomen verbintenissen betreffende de mensenrechten, de democratische beginselen en de rechtsstaat. Op 1 oktober 2007 besloot de Raad tot het treffen van passende maatregelen ten aanzien van Fiji teneinde een zekere mate van overeenstemming tussen de naleving door Fiji van de overeengekomen verbintenissen en de ontwikkelingssamenwerking te verzekeren. De overeengekomen verbintenissen, de passende maatregelen en de versterkte politieke dialoog met Fiji zijn in het verleden een nuttig instrument gebleken om in het licht van de toestand in Fiji bescherming en steun te bieden, vooral wat betreft de rechtsstaat en de mensenrechten.
2. Op 10 april 2009 stelde de president van Fiji evenwel de grondwet buiten werking, verwijderde alle rechters uit hun ambt en verklaarde dat uiterlijk in september 2014 verkiezingen zouden plaatsvinden. Daarmee verbrak Fiji eenzijdig de verbintenissen van april 2007 met de EU. Dit gebeurde de dag nadat het hof van beroep de aanwijzing van de militaire regering na de staatsgreep van 2006 illegaal had verklaard. Bovendien is de noodtoestand in Fiji van kracht en werd de vrijheid van meningsuiting aanzienlijk beperkt.
3. Na deze negatieve ontwikkelingen rond Pasen 2009 gaf het EU-voorzitterschap op 22 april 2009 een verklaring namens de Unie uit waarin de recente ontwikkelingen ten zeerste werden betreurd. Daarop volgde op 15 mei 2009 een verklaring van commissaris Louis Michel waarin werd aangekondigd dat de suikertoewijzing voor Fiji voor 2008 was geschrapt.
4. De herziening van het bestaande besluit, dat op 1 oktober 2009 afloopt, valt samen met het lopende gezamenlijke bemiddelingsinitiatief van de Verenigde Naties en het Britse Gemenebest, waaraan de EU haar volledige steun heeft toegezegd, maar dat momenteel tot stilstand is gekomen.
5. De interim-premier heeft recentelijk een plan voor hervormingen en het houden van verkiezingen gepresenteerd. Hoewel het plan zoals het thans voorligt, onvoldoende is, kan het toch de moeite lonen erover een dialoog aan te gaan en te overwegen of het als basis kan dienen voor nieuw overleg.
6. Rekening houdend met deze overwegingen kan de Commissie in dit stadium alleen een voortzetting van het bestaande beleid voorstellen.
7. Daarom stelt de Commissie de Raad voor de looptijd van het huidige besluit met nog eens zes maanden te verlengen tot en met 31 maart 2010.
8. Een andere voorgestelde maatregel is Fiji ervan in kennis te stellen (door middel van de brief aan president Iloilo in de bijlage) dat de EU zich ertoe verbindt de versterkte politieke dialoog te blijven voeren en dat nieuw overleg krachtens artikel 96 van de ACS-EG-partnerschapsovereenkomst en artikel 37 van de verordening tot invoering van een financieringsinstrument voor ontwikkelingssamenwerking een reële mogelijkheid is.

9. Het besluit dient constant te worden herzien.

Conclusie

10. In het licht van het voorgaande wordt de Raad verzocht zijn goedkeuring te hechten aan bijgaand voorstel voor een besluit van de Raad tot verlenging van de looptijd van de passende maatregelen ten aanzien van de Republiek Fiji-eilanden.

Voorstel voor een

BESLUIT VAN DE RAAD

tot verlenging van de looptijd van de maatregelen van Besluit 2007/641/EG houdende afsluiting van het overleg met de Republiek Fiji-eilanden krachtens artikel 96 van de ACS-EG-partnerschapsovereenkomst en artikel 37 van de verordening tot invoering van een financieringsinstrument voor ontwikkelingssamenwerking

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap,

Gelet op de ACS-EG-partnerschapsovereenkomst tussen de leden van de groep van staten in Afrika, het Caribische gebied en de Stille Oceaan, enerzijds, en de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, anderzijds, ondertekend te Cotonou op 23 juni 2000¹ en gewijzigd in Luxemburg op 25 juni 2005² (hierna de “ACS-EG-partnerschapsovereenkomst” genoemd), en met name op artikel 96,

Gelet op het Intern Akkoord van de vertegenwoordigers van de regeringen van de lidstaten, in het kader van de Raad bijeen, betreffende de te nemen maatregelen en te volgen procedures voor de tenuitvoerlegging van de ACS-EG-partnerschapsovereenkomst³, en met name op artikel 3,

Gelet op Verordening (EG) nr. 1905/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 18 december 2006 tot invoering van een financieringsinstrument voor ontwikkelingssamenwerking⁴, en met name op artikel 37,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) De in artikel 9 van de ACS-EG-partnerschapsovereenkomst bedoelde essentiële elementen zijn geschonden.
- (2) De in artikel 3 van de verordening tot invoering van een financieringsinstrument voor ontwikkelingssamenwerking bedoelde waarden zijn geschonden.
- (3) Op 18 april 2007 is, overeenkomstig artikel 96 van de ACS-EG-partnerschapsovereenkomst en artikel 37 van de verordening tot invoering van een financieringsinstrument voor ontwikkelingssamenwerking, formeel overleg geopend met de ACS-landen en de Republiek Fiji-eilanden, waarbij de autoriteiten van de

¹ PB L 317 van 15.12.2000, blz. 3.

² PB L 287 van 28.10.2005, blz. 4.

³ PB L 317 van 15.12.2000, blz. 376.

⁴ PB L 378 van 27.12.2006, blz. 41.

Republiek Fiji-eilanden specifieke verbintenissen zijn aangegaan om de door de Europese Unie geïdentificeerde problemen te verhelpen.

- (4) Sommige van deze verbintenissen hebben reeds tot concrete initiatieven geleid. Toch moeten ettelijke belangrijke verbintenissen betreffende essentiële elementen van de ACS-EG-partnerschapsovereenkomst en de verordening tot invoering van een financieringsinstrument voor ontwikkelingssamenwerking niet alleen nog worden uitgevoerd, maar moeten er recent ook belangrijke negatieve ontwikkelingen in verband met een aantal essentiële verbintenissen worden vastgesteld⁵.
- (5) Besluit 2007/641/EG van de Raad van 1 oktober 2007 houdende afsluiting van het overleg met de Republiek Fiji-eilanden krachtens artikel 96 van de ACS-EG-partnerschapsovereenkomst en artikel 37 van de verordening tot invoering van een financieringsinstrument voor ontwikkelingssamenwerking loopt af op 1 oktober 2009. Het is dienstig de geldigheidsduur ervan te verlengen,

BESLUIT:

Artikel 1

Besluit 2007/641/EG van de Raad wordt als volgt gewijzigd:

- (1) In artikel 3 wordt de tekst van lid 2 vervangen door de volgende:

‘Het vervalt op 31 maart 2010. Het besluit wordt regelmatig herzien, ten minste om de zes maanden, en onverwijld indien nieuwe ontwikkelingen in de Republiek Fiji-eilanden of nieuw formeel overleg met de ACS-landen en de Republiek Fiji-eilanden leiden tot specifieke verbintenissen die tot herziening aanleiding geven.’

- (2) De bijlage wordt vervangen door de bijlage bij onderhavig besluit.

Artikel 2

Dit besluit treedt in werking op de dag waarop het wordt aangenomen.

Artikel 3

Dit besluit wordt bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Gedaan te Brussel, [...]

Voor de Raad
De voorzitter
[...]

⁵ Meer bepaald de afschaffing van de grondwet en wederom grote vertraging bij het organiseren van verkiezingen.

BIJLAGE

Ontwerpbrief

Z. Exc. Ratu Josefa ILOILO

President van de Republiek Fiji-eilanden

Suva

Republiek Fiji-eilanden

Excellentie,

De Europese Unie hecht groot belang aan de bepalingen van artikel 9 van de Overeenkomst van Cotonou en artikel 3 van de verordening tot invoering van een financieringsinstrument voor ontwikkelingssamenwerking. Het ACS-EG-partnerschap is gebaseerd op de eerbiediging van de mensenrechten, de democratische beginselen en de rechtsstaat, die essentiële elementen zijn van de Overeenkomst van Cotonou en de grondslag vormen van onze betrekkingen.

Op 11 december 2006 heeft de Raad van de Europese Unie de militaire machtsovername in Fiji veroordeeld.

In overeenstemming met artikel 96 van de Overeenkomst van Cotonou, en omdat de militaire machtsovername van 5 december 2006 een schending vormde van de in artikel 9 van die overeenkomst genoemde essentiële elementen, heeft de Europese Unie Fiji uitgenodigd voor het in de overeenkomst bedoelde overleg, teneinde de situatie grondig te onderzoeken en voor zover nodig maatregelen te nemen om tot een oplossing te komen.

Het formele gedeelte van dat overleg ging op 18 april 2007 van start in Brussel. De EU was verheugd dat de interim-regering bij die gelegenheid enkele belangrijke verbintenissen bevestigde met betrekking tot de mensenrechten en de fundamentele vrijheden, de eerbiediging van de democratische beginselen en de rechtsstaat, zoals hierna wordt aangegeven, en positieve stappen voorstelde met betrekking tot hun tenuitvoerlegging.

Helaas heeft zich sedertdien een aantal negatieve ontwikkelingen voorgedaan, met name in april 2009, waardoor Fiji thans een aantal verbintenissen niet langer nakomt. Dit betreft vooral de afschaffing van de grondwet, de zeer aanzienlijke vertraging bij het organiseren van parlementsverkiezingen, en schendingen van de mensenrechten. Hoewel de naleving van de verbintenissen grote vertraging heeft opgelopen, blijft het grootste deel ervan nog zeer relevant voor de huidige situatie in Fiji en daarom is de lijst van verbintenissen als bijlage bij deze brief gevoegd. Aangezien Fiji eenzijdig een aantal essentiële verbintenissen heeft opgezegd, heeft dit voor Fiji geleid tot verliezen aan ontwikkelingshulp.

In een geest van partnerschap, dat immers de grondsteen vormt van de Overeenkomst van Cotonou, is de EU echter bereid opnieuw formeel overleg aan te gaan, zodra er redelijk

voorzicht is op een positieve afloop van dit overleg. De interim-premier heeft recentelijk een plan voor hervormingen en het houden van verkiezingen gepresenteerd. De EU is bereid een dialoog aan te gaan over dit plan en te overwegen of het als basis kan dienen voor nieuw overleg. In dit verband heeft de EU besloten de bestaande passende maatregelen ten aanzien van Fiji te verlengen om aldus nieuw overleg een kans te geven. Hoewel een aantal passende maatregelen niet langer actueel is, besloot de EU deze niet eenzijdig te actualiseren, maar veeleer verdere mogelijkheden tot nieuw overleg met Fiji te exploreren. Het is bijgevolg van bijzonder belang dat de interim-regering zich verbindt tot een brede binnenlandse politieke dialoog en tot flexibiliteit met betrekking tot het tijdschema voor het komende hervormingsplan. Hoewel de EU altijd is uitgegaan en steeds zal blijven uitgaan van de essentiële elementen en fundamentele beginselen van de herziene Overeenkomst van Cotonou, met name wat betreft de sleutelrol van dialoog en het nakomen van wederzijdse verplichtingen, wordt er met klem op gewezen dat er van de kant van de EU geen vooraf bepaalde conclusies zijn met betrekking tot de uitkomst van toekomstig overleg.

Indien nieuw overleg resulteert in serieuze verbintenissen van Fiji, verbindt zich de EU ertoe deze passende maatregelen spoedig en in positieve zin te herzien. Indien echter de situatie in Fiji niet verbetert, zijn verdere verliezen aan ontwikkelingshulp voor Fiji in de toekomst onvermijdelijk.

In afwachting van nieuw overleg roept de EU Fiji op de versterkte politieke dialoog voort te zetten en te intensiveren.

De passende maatregelen zijn de volgende:

- humanitaire hulp en directe steun aan maatschappelijke organisaties mogen worden voortgezet;
- samenwerkingsactiviteiten die reeds lopende of nog in voorbereiding zijn, met name in het kader van het 8^e en 9^e EOF, mogen worden voortgezet;
- de eindexamen van het 9^e EOF kan worden uitgevoerd;
- samenwerkingsactiviteiten die de terugkeer naar de democratie bevorderen en leiden tot beter bestuur, mogen worden voortgezet, behalve in bepaalde zeer uitzonderlijke omstandigheden;
- de tenuitvoerlegging van begeleidende maatregelen voor de hervorming van de suikersector in 2006 mag worden voortgezet. De financieringsovereenkomst is op 19 juni 2007 op technisch niveau in Fiji ondertekend. De financieringsovereenkomst omvat overigens een opschortingsclausule;
- de instemming van de interim-regering op 19 juni 2007 met het rapport van 7 juni 2007 van de onafhankelijke verkiezingsdeskundigen van het Forum van de eilanden in de Stille Oceaan (“Pacific Islands Forum”) is in overeenstemming met verbintenis nr. 1, waarover de interim-regering op 18 april 2007 met de Europese Unie een akkoord bereikte. Bijgevolg mag de voorbereiding en ondertekening van het meerjarige indicatieve programma voor de begeleidende maatregelen van de suikerhervorming in 2008-2010 doorgaan;
- de eindredactie, de ondertekening op technisch niveau en de tenuitvoerlegging van het landenstrategiedocument en het nationale indicatieve programma voor het 10^e EOF met

daarbij een indicatieve financiële bijdrage, alsmede de mogelijke toewijzing van een stimuleringsranche van maximaal 25% van dat bedrag, is afhankelijk van de naleving van de verbintenissen met betrekking tot de mensenrechten en de rechtsstaat; daarbij geldt met name dat de interim-regering de grondwet moet respecteren; dat de onafhankelijkheid van het justitiële apparaat volledig moet worden gerespecteerd; dat de op 6 september 2007 opnieuw ingevoerde noodtoestand zo spoedig mogelijk wordt opgeheven; dat alle vermeende mensenrechtenschendingen moeten worden onderzocht of in behandeling worden genomen op basis van de verschillende procedures en binnen de daarvoor bestemde fora op de Fiji-eilanden; verder moet de interim-regering zich tot het uiterste inspannen om intimiderend bedoelde verklaringen van veiligheidsinstanties te vermijden;

- de suikertoewijzing voor 2007 is nul;
- de suikertoewijzing voor 2008 wordt beschikbaar gemaakt, mits er voldoende indicaties zijn van de geloofwaardige en tijdige voorbereiding van verkiezingen, in overeenstemming met de overeengekomen verbintenissen; dit betreft met name de vaststelling van de kieslijsten, de herziening van de grenzen van de kiesdistricten en de hervorming van de kieswet in overeenstemming met de grondwet; er moeten maatregelen zijn genomen voor het goede functioneren van het verkiezingsbureau, waaronder de benoeming van een verkiezingstoezichthouder vóór 30 september 2007, in overeenstemming met de grondwet;
- de suikertoewijzing voor 2009 wordt beschikbaar gemaakt, mits er een legitieme regering is;
- de suikertoewijzing voor 2010 wordt afhankelijk gesteld van de vorderingen met de tenuitvoerlegging van de suikertoewijzing voor 2009 en de voortzetting van het democratische proces;
- aanvullende steun voor de voorbereiding en tenuitvoerlegging van de voornaamste verbintenissen, met name de steun voor het voorbereiden en/of houden van verkiezingen, is mogelijk bovenop de steun die in deze brief wordt beschreven;
- de regionale samenwerking, en de deelname van Fiji daaraan, blijft intact;
- de samenwerking met de Europese Investeringsbank en het Centrum voor de Ontwikkeling van het Bedrijfsleven mag worden voortgezet, mits de aangeane verbintenissen op tijd worden nagekomen.

De controle op de naleving van de verbintenissen geschiedt overeenkomstig de in de bijlage genoemde verbintenissen met betrekking tot monitoring, inzake regelmatige dialoog, samenwerking met missies en rapportage.

Voorts verwacht de EU van Fiji dat het volledig samenwerkt met het Forum van de eilanden in de Stille Oceaan (“Pacific Islands Forum”) wat betreft de tenuitvoerlegging van de aanbevelingen van de Groep van Eminente Personen die door de ministers van Buitenlandse Zaken van het Forum op hun bijeenkomst van 16 maart 2007 in Vanuatu werden goedgekeurd.

De Europese Unie blijft de situatie in Fiji nauwlettend volgen. Op grond van artikel 8 van de Overeenkomst van Cotonou zal met Fiji een versterkte politieke dialoog worden gevoerd met het oog op de eerbiediging van de mensenrechten, het herstel van de democratie en de

eerbiediging van de rechtsstaat totdat beide partijen concluderen dat de verbeterde dialoog zijn vrucht heeft afgeworpen.

Indien de tenuitvoerlegging van de verbintenissen door de interim-regering wordt vertraagd, wordt stopgezet of ongedaan wordt gemaakt, behoudt de Europese Unie zich het recht voor de passende maatregelen te wijzigen.

De EU benadrukt dat de privileges van Fiji in de samenwerking met de EU afhankelijk zijn van de eerbiediging van de essentiële elementen van de Overeenkomst van Cotonou en de waarden bedoeld in de verordening tot invoering van een financieringsinstrument voor ontwikkelingssamenwerking. Teneinde de EU ervan te overtuigen dat de interim-regering bereid is de verbintenissen volledig na te komen, is het essentieel dat er snelle en substantiële vorderingen worden gemaakt bij de naleving van de overeengekomen verbintenissen.

Met de meeste hoogachting,

Gedaan te Brussel, op [...]

Voor de Commissie

Voor de Raad

MET DE REPUBLIEK FIJI-EILANDEN OVEREENGEKOMEN VERBINTENISSEN

A. Eerbiediging van de democratische beginselen

Verbintenis nr. 1

Er worden na 1 maart 2007 binnen 24 maanden vrije en eerlijke verkiezingen gehouden, afhankelijk van de bevindingen van de evaluatie door de onafhankelijke auditeurs die zijn benoemd door het secretariaat van het Forum van de eilanden in de Stille Oceaan ("Pacific Islands Forum"). De procedures die voorafgaan aan de organisatie van de verkiezingen en de organisatie van de verkiezingen zelf zullen worden gecontroleerd en waar nodig aangepast en herzien op basis van wederzijds overeengekomen ijkpunten. Dit houdt met name het volgende in:

- de interim-regering keurt vóór 30 juni 2007 een tijdschema goed met daarin de data waarop de verschillende stappen moeten worden voltooid die nodig zijn ter voorbereiding van de nieuwe parlementsverkiezingen;
- in het tijdschema worden het tijdstip van de verkiezingen, de herziening van de districtgrenzen en de hervorming van de kieswet gespecificeerd;
- de vaststelling van de districtgrenzen en de hervorming van de kieswet geschieden in overeenstemming met de grondwet;
- er worden in overeenstemming met de grondwet maatregelen genomen voor het goede functioneren van het verkiezingsbureau, waaronder de benoeming van een verkiezingstoezichthouder vóór 30 september 2007;
- de benoeming van de vicepresident geschiedt in overeenstemming met de grondwet.

Verbintenis nr. 2

De interim-regering houdt bij de goedkeuring van belangrijke wetgevende, fiscale en andere beleidsinitiatieven en veranderingen rekening met overleg dat is gepleegd met maatschappelijke organisaties en andere betrokkenen.

B. Rechtsstaat

Verbintenis nr. 1

De interim-regering spant zich tot het uiterste in om intimiderend bedoelde verklaringen van veiligheidsinstanties te vermijden.

Verbintenis nr. 2

De interim-regering eerbiedigt de grondwet van 1997 en garandeert dat grondwettelijke instellingen, zoals de Mensenrechtencommissie van de Fiji-eilanden, de Commissie voor de openbare dienst en de Commissie grondwettelijke instellingen normaal en onafhankelijk kunnen functioneren. De aanzienlijke onafhankelijkheid en het functioneren van de Grote Raad van Stamhoofden worden gewaarborgd.

Verbintenis nr. 3

De onafhankelijkheid van het justitiële apparaat wordt volledig gerespecteerd, zodat dit ongestoord kan functioneren en zijn vonnissen door alle betrokkenen worden geëerbiedigd. Daarbij wordt met name het volgende gegarandeerd:

- de interim-regering zorgt ervoor dat het tribunaal bedoeld in artikel 138, lid 3, van de grondwet uiterlijk op 15 juli 2007 wordt aangesteld;
- benoemingen en/of ontslagen van rechters geschieden voortaan strikt in overeenstemming met de grondwettelijke bepalingen en procedurele voorschriften;
- leger, politie en interim-regering onthouden zich van inmenging in de activiteiten van het justitiële apparaat. Alle ambten binnen het justitiële apparaat worden ten volle geëerbiedigd.

Verbintenis nr. 4

Alle strafrechtelijke procedures in verband met corruptie worden via de gepaste justitiële kanalen afgehandeld; alle andere organen die worden ingesteld om vermeende gevallen van corruptie te onderzoeken, werken samen binnen de grondwettelijke grenzen.

C. Mensenrechten en fundamentele vrijheden

Verbintenis nr. 1

De interim-regering stelt al het noodzakelijke in het werk om ervoor te zorgen dat vermeende mensenrechtenschendingen worden onderzocht of in behandeling worden genomen in overeenstemming met de verschillende procedures en binnen de daarvoor bestemde fora, overeenkomstig de wetgeving van de Fiji-eilanden.

Verbintenis nr. 2

De interim-regering stelt alles in het werk om de noodtoestand in mei 2007 op te heffen, afhankelijk van eventuele bedreigingen van de nationale veiligheid of de openbare orde en veiligheid.

Verbintenis nr. 3

De interim-regering zorgt ervoor dat de Mensenrechtencommissie van de Fiji-eilanden volledig onafhankelijk en in overeenstemming met de grondwet kan functioneren.

Verbintenis nr. 4

De vrijheid van meningsuiting en de mediavrijheid worden in al hun vormen gewaarborgd, in overeenstemming met de grondwet.

D. Naleving van de verbintenissen

Verbintenis nr. 1

De interim-regering verbindt zich ertoe regelmatig een dialoog te voeren, zodat kan worden vastgesteld of er vooruitgang is geboekt, en verleent de autoriteiten/vertegenwoordigers van

de Europese Unie en de Commissie onbeperkt toegang tot informatie over alle vraagstukken die verband houden met de mensenrechten en het vreedzaam herstel van de democratie en de rechtsstaat in Fiji.

Verbintenis nr. 2

De interim-regering werkt volledig mee met eventuele missies van de Europese Unie en de Commissie met het oog op de evaluatie van en het toezicht op de vooruitgang.

Verbintenis nr. 3

De interim-regering stelt eenmaal in de drie maanden, te beginnen op 30 juni 2007, voortgangsverslagen op met betrekking tot de essentiële elementen van de Overeenkomst van Cotonou en de verbintenissen.

Bepaalde vraagstukken kunnen alleen effectief worden aangepakt met een pragmatische benadering, rekening houdende met de realiteit van het heden en vooruitblikkend op de toekomst.